

УКАЇНСЬКА МОВА

Мова - це не просто спосіб спілкування, а щось більш значуще. Мова - це всі глибинні пласти духовного життя народу, його історична пам'ять, найцінніше надбання віків, мова - це ще й музика, мелодика, фарби, буття, сучасна, художня, інтелектуальна і мисленнева діяльність народу.

Олесь Гончар

Золотухіна Дмитра 9-Л

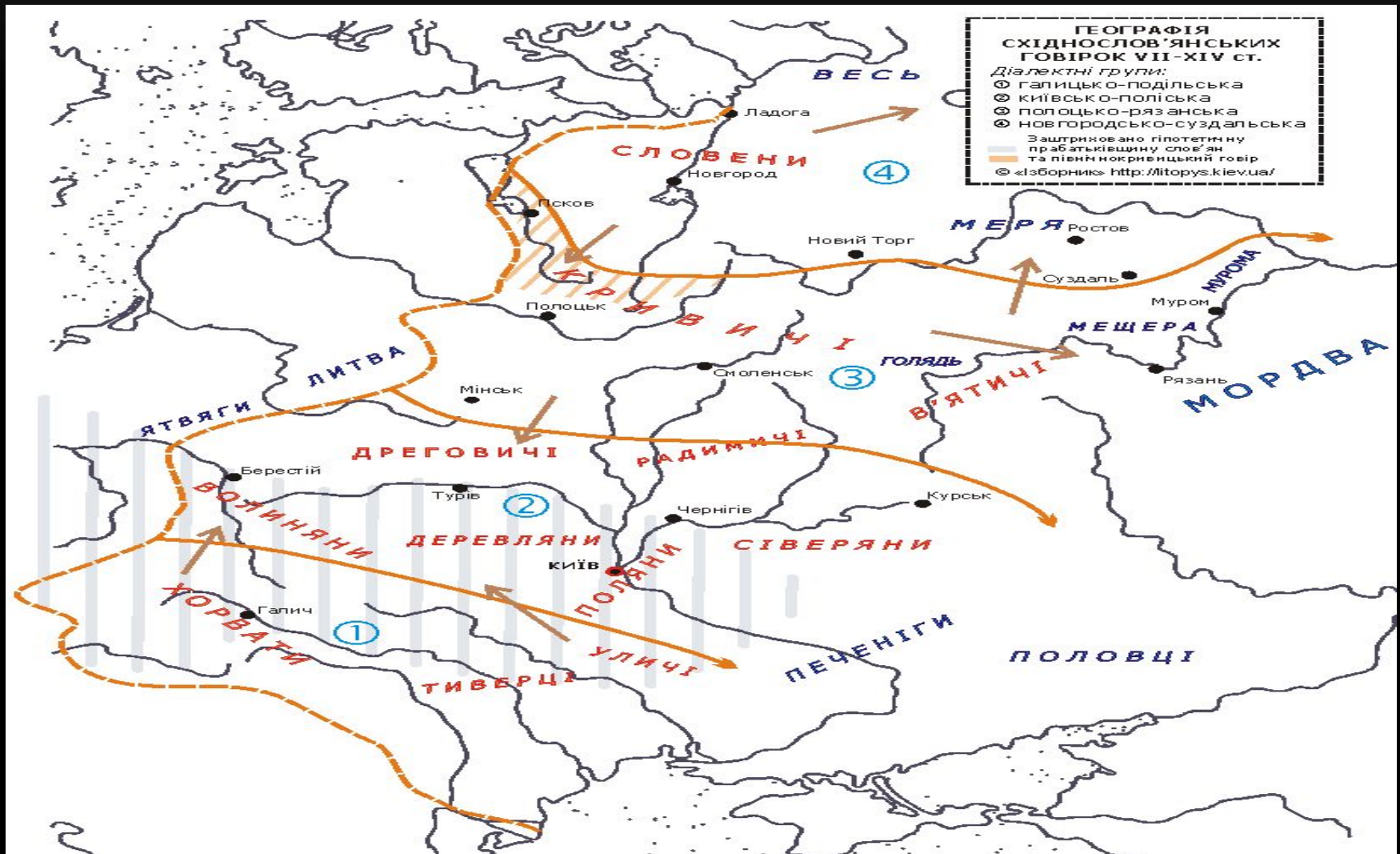
ІСТОРИЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

- Українська мо́ва (вимовляється [ukraˈjinʲsʲikɑ ˈmɔwɑ]) — мова, поширена у південно-східній Європі, належить до слов'янської групи індоєвропейської мовної родини. Єдина державна мова в Україні та одна з трьох офіційних мов у Придністров'ї.
- Українською мовою говорять в Україні, прикордонних територіях сусідніх країн, де здавна мешкають українці, а також у країнах, куди свого часу виїхало чимало українців (українська діаспора).
- Українська мова виділилася з праслов'янської мови у VI — VII ст. Розмовна мова південних районів Русі X — XIII ст. є одним з етапів розвитку сучасної української мови.

ПЕРІОДИЗАЦІЯ

- Хронологія історії української мови, що її викладено нижче, поєднує два підходи: історичний (розвиток української мови у рамках тих держав, де нею послуговувалися) та «джерельний» (кожному періоду притаманні певні джерела, з яких можна зробити висновок про різні зміни насамперед у фонетиці мови, за Ю. Шевельовим).
- З точки зору функціонування української мови в державах, які існували на українських землях, можна виділити такі періоди:
 - Період від III тис. до н. е. до сер. XIV ст.: виділення української мови з праслов'янської, мови Русі
 - Період від сер. XIV ст. до Люблінської унії 1569 р.: Велике князівство Литовське, Молдавське князівство, Польське королівство
 - Період від Люблінської унії 1569 р. до Андрусівського перемир'я 1667 р.: Річ Посполита
 - Період від Андрусівського перемир'я 1667 р. до кін. XVIII ст.: Велике князівство Московське (Царство Російське) та Російська імперія
 - Формування літературної мови на народній основі — від кін. XVIII до поч. XX ст.: Російська імперія, Австрійська імперія / Австро-Угорщина
 - Українська мова у XX ст.: Російська імперія та Австро-Угорщина, Українська Народня Республіка, Самостійна Кубанська Народна Республіка, Українська Держава, Західноукраїнська Народна Республіка, Карпатська Україна, УНР (радянська) / УСРР / УРСР
 - Українська мова в незалежній Україні

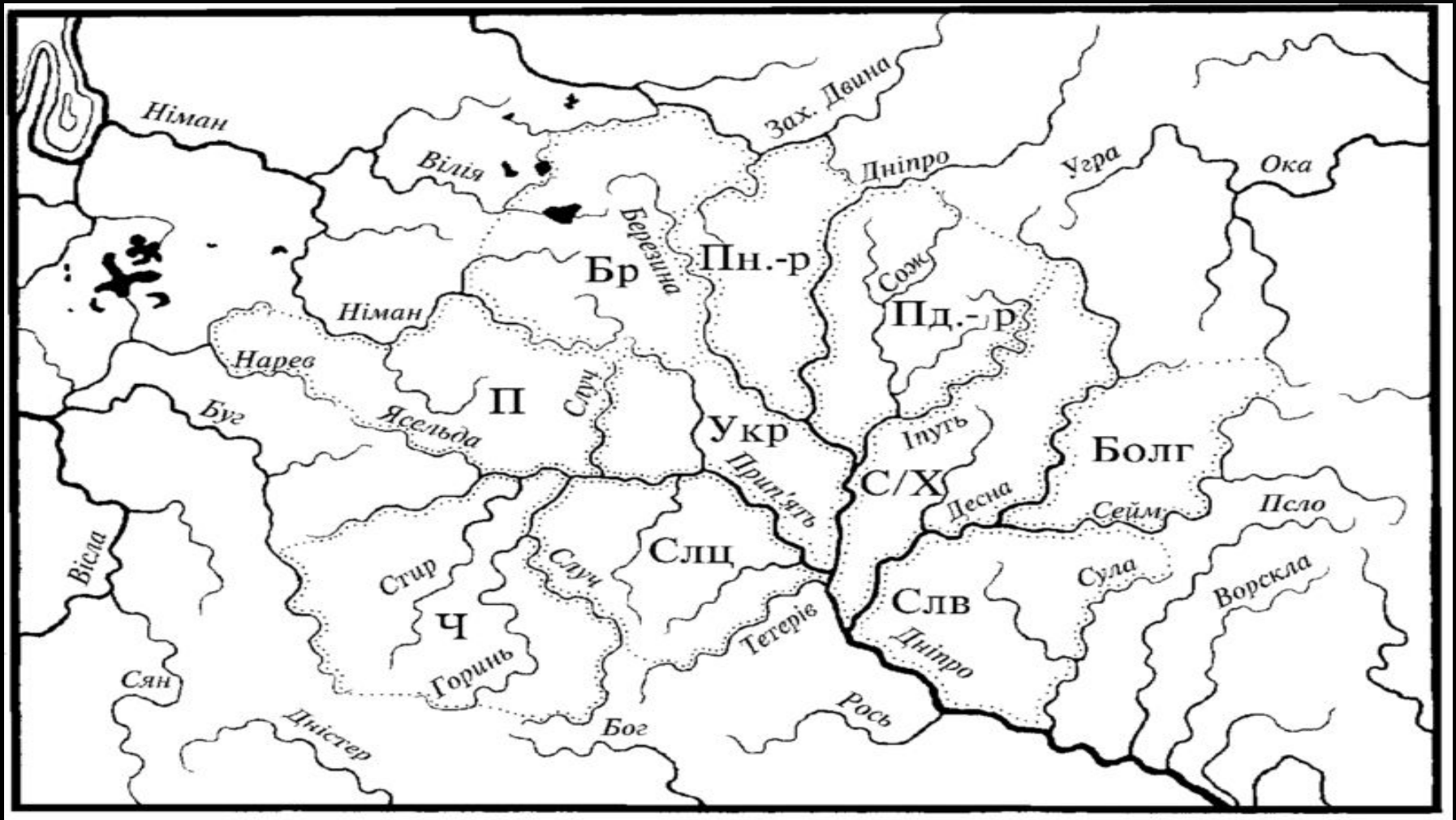
ГЕОГРАФІЯ СХІДНОСЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ (ГОВІРОК) VII — XIV СТ.

ПОШИРЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ У 1897 Р. У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ ТА У МІСТАХ

АРЕАЛИ ФОРМУВАННЯ ОКРЕМИХ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ : БОЛГ — БОЛГАРСЬКА
МОВА, БР — БІЛОРУСЬКА МОВА, П — ПОЛЬСЬКА МОВА, ПД.-Р — ПІВДЕННИЙ
ДІАЛЕКТ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ, ПН.-Р — ПІВНІЧНИЙ ДІАЛЕКТ РОСІЙСЬКОЇ МОВИ, СЛВ
— СЛОВЕНСЬКА МОВА, СЛЦ — СЛОВАЦЬКА МОВА, С/Х — СЕРБСЬКО-ХОРВАТСЬКА
МОВА, УКР — УКРАЇНСЬКА МОВА, Ч — ЧЕСЬКА МОВА.

УКРАЇНСЬКА МОВА — ІНДОЄВРОПЕЙСЬКА

- У світі налічують від 3 500 до 5 000 мов. Усі вони за спорідненістю поділяються приблизно на 40 сімей. Є китайсько-тибетська мовна сім'я (кількість носіїв цих мов — 1 млрд. 224 млн. осіб), семіто-хамітська (майже 262 млн. осіб), австро-незійська (приблизно 240 млн. осіб), дравідська (192 млн. осіб), тюркська (110 млн. осіб), угро-фінська (24 млн. осіб) та інші, менш чисельні. Найчисельнішою є індоєвропейська мовна сім'я: вона налічує понад 150 мов, якими користуються 2 млрд. 172 млн. осіб.

МОВИ ІНДОЄВРОПЕЙСЬКОЇ СІМ'Ї ОБ'ЄДНУЮТЬ У 10 ГРУП:

- Індійську (760 млн. осіб), романську (576 млн. осіб), германську (425 млн. осіб), іранську (80 млн. осіб), балтійську (5 млн. осіб), кельтську (10 млн. осіб), грецьку (12 млн. осіб), албанську (5 млн. осіб), вірменську (5 млн. осіб). До індоєвропейських належать і слов'янські мови, якими користуються приблизно 290 млн. осіб.

РОЗПАД РУСИ

- У період з 1180 до 1240 р.р. у літературній церковнослов'янській мові Русі поширюються дезінтеграційні процеси. Продовжується формування давньоукраїнських та давньобілоруських діалектів, а також двох давньоросійських наддіалектів, які згодом інтегруються у спільну російську мову, зокрема фіксується занепад ъ, ь (звуження голосних о, е в нових закритих складах, подвоєння приголосних в українській мові).
- У цей період занепадає Київ, український мовний обшир на південному сході зменшується (Новгород-Сіверський, Переяслав, Кам'янець-Подільський), у Галицькому Пониззі (сучасні Буковина, Бесарабія, Західна Молдова, Буджак) різко зменшується україномовне населення, натомість продовжується колонізація Карпат.
- Від цього періоду і до кінця XVIII ст. на Закарпатті, яке підпадає під владу Угорщини, як літературна замість церковнослов'янської починає використовуватися латина.
- Стосунки церковнослов'янської та давньокиївської писемно-літературної мов висвітлювалася у працях В. Ламанського, М. Нікольського, С. Обнорського, І. Срезневського, О. Шахматова, В. Історіна. Загальна характеристика мовної ситуації в Україні часів Русі висвітлювалася в працях визначних українських учених О. Горбача, С. Смаль-Стоцького, А. Кримського, І. Свенціцького, І. Огієнка, Ю. Шевельова, Є. Тимченка, Л. Булаховського, В. Німчука, Г. Півторака, І. Ющука.

УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА РОКИ НЕЗАЛЕЖНОСТІ

Альона Блохтур, «Главком»

Зараз філологи відмічають певний спад в процесах розвитку української мови, але ніякі політичні маніпуляції мовним питанням не можуть перекреслити 20-тирічного здобутку та зупинити тенденцію поступового збільшення її використання. Сьогодні переважно російською вдома розмовляють 44,5%, а українською – 53,3%. Разом з тим, українську вважають рідною 62% громадян України, тому числу україномовних громадян ще є куди рости.

КІНЕЦЬ